

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 42/17
U Luxembourggu 27. travnja 2017.

Mišljenje nezavisnog odvjetnika u predmetu C-186/16
Ruxandra Paula Andriciuc i dr./Banca Româneasca SA

Prema mišljenju nezavisnog odvjetnika N. Wahla, odredba iz ugovora o zajmu kojom se predviđa vraćanje posuđenog iznosa u stranoj valuti u kojoj je zajam dodijeljen nije nužno nepoštena

Prodavatelju robe ili pružatelju usluga ne može se na temelju zahtjeva prema kojem ugovorne odredbe moraju biti jasno i razumljivo sastavljene nametnuti obveza da predvidi naknadne nepredvidive promjene, poput izvanrednih promjena deviznog tečaja, i da o tome obavijesti potrošača

Ruxandra Paula Andriciuc i 68 drugih osoba sklopile su između travnja 2007. i listopada 2008. s rumunjskom bankom SC Banca Românească ugovore o kreditu u švicarskim francima (CHF) radi stjecanja nekretnina, refinanciranja drugih kredita ili financiranja osobnih potreba. Zajmoprimci su bili obvezni vraćati mjesečne rate u CHF¹.

Tečaj između CHF i rumunjskog leva (RON) se između 2007. i 2014. otprilike udvostručio. Zajmoprimci smatraju da su banke mogle predvidjeti promjene u tečaju CHF. Zato su pokrenuli postupak pred rumunjskim sudovima, tvrdeći da se ugovornim odredbama koje predviđaju vraćanje kredita u CHF na njih prenosi devizni rizik i da one stoga predstavljaju nepoštene odredbe.

Pravo Unije² štiti potrošače pri sklapanju ugovora s prodavateljem robe ili pružateljem usluga. Ono osobito predviđa da se ugovorna odredba može smatrati nepoštenom ako na štetu potrošača prouzroči znatniju neravnotežu u pravima i obvezama stranaka proizašlima iz ugovora. Nepoštenost ugovorne odredbe ocjenjuje se na način da se u obzir uzimaju narav robe ili usluga na koje se ugovor odnosi kao i sve popratne okolnosti sklapanja ugovora i sve ostale odredbe ugovora koje su postojale u vrijeme kada je ugovor bio sklopljen. Ocjena nepoštenosti ugovorne odredbe ne može se odnositi na definiciju glavnog predmeta ugovora ako je ta odredba jasno i razumljivo sastavljena.

Curtea de Apel Oradea (Žalbeni sud u Oradei, Rumunjska) postavila je Sudu tri pitanja povezana s ispitivanjem predmetne ugovorne odredbe. Dvama se pitanjima želi utvrditi može li se smatrati da se sporna ugovorna odredba odnosi na glavni predmet ugovora i je li ona sastavljena „jasno i razumljivo”, zbog čega se njezina moguća nepoštenost ne bi mogla ispitivati. Osim toga, od Suda se zahtijeva da pruži pojašnjenja u pogledu trenutka koji je relevantan za ocjenu postojanja „znatnije neravnoteže“ između prava i obveza stranaka.

U svojem danas iznesenom mišljenju nezavisni odvjetnik Nils Wahl upućuje, osim na sadržaj predmetnih ugovornih odredbi, na pravni i činjenični okvir unutar kojeg su sklopljeni ugovori o zajmu. Pritom uzima u obzir dva odlučujuća čimbenika. Kao prvo, ističe da se na ugovore o zajmu u stranoj valuti primjenjuju niže kamatne stope od onih primjenjivih na ugovore o zajmu u domaćoj valuti kao kompenzacija za „devizni rizik” do kojeg može doći u slučaju devalvacije domaće valute. Kao drugo, napominje da je banka dodijelila zajmove u CHF i da ima pravo ostvariti povrat tih

¹ Prema podacima kojima Sud raspolaže, više od 50 000 kućanstava u Rumunjskoj koristilo se zajmom u švicarskim francima.

² Direktiva Vijeća 93/13/EEZ od 5. travnja 1993. o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (SL 1993., L 95, str. 29.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 12., str. 24.)

zajmova u istoj valuti. Prema nezavisnom odvjetniku, obveza plaćanja mjesečnih rata u CHF ne može se smatrati akcesornim elementom ugovora, nego je dio ključnih elemenata ugovora o zajmu u stranoj valuti.

Nezavisni odvjetnik slijedom toga zaključuje da **odredba ugovora o zajmu u skladu s kojom zajmoprimac mora vratiti posuđeni iznos u istoj valuti potpada pod pojam „glavnog predmeta ugovora”**.

Što se tiče drugog pitanja postavljenog Sudu, nezavisni odvjetnik pojašnjava da zahtjev prema kojem ugovorna odredba mora biti jasno i razumljivo sastavljena znači da potrošač mora razumjeti njezin formalni i gramatički smisao, ali i njezin konkretan doseg. Prosječni potrošač koji je uobičajeno obaviješten, razumno pažljiv i oprezan trebao bi stoga biti obaviješten o mogućnosti aprecijacije ili deprecijacije strane valute, ali i moći procijeniti posljedice takve ugovorne odredbe na svoje financijske obveze. **Međutim, zahtjev prema kojem ugovorne odredbe moraju biti jasno i razumljivo sastavljene ne može se proširiti do te mjere da se prodavatelju robe ili pružatelju usluge nametne obveza da predvidi naknadne nepredvidive promjene, poput promjena deviznog tečaja o kojima je riječ u predmetnom slučaju, i o njima obavijesti potrošača te da snosi njihove posljedice.**

Naposlijetku, nezavisni odvjetnik zauzeo je stajalište o trenutku koji je relevantan za ocjenu postojanja znatnije neravnoteže između prava i obveza stranaka. On ističe da to pitanje ima smisla samo ako Sud zaključi da sporna ugovorna odredba ne potpada pod pojam „glavnog predmeta ugovora” ili da nije jasno i razumljivo sastavljena. Nezavisni odvjetnik smatra da se pružatelja usluge ili prodavatelja robe ne može smatrati odgovornim za promjene do kojih je došlo nakon sklapanja ugovora i neovisno o njegovoj volji (kao što su osobito promjene deviznog tečaja). U protivnom bi se pružatelju usluge ili prodavatelju robe nametnule neproporcionalne obveze, ali i povrijedilo načelo pravne sigurnosti. U tom pogledu nezavisni odvjetnik zaključuje da se **u obzir trebaju uzeti sve okolnosti koje je pružatelj usluge ili prodavatelj robe mogao razumno predvidjeti u vrijeme sklapanja ugovora. S druge strane, znatnija neravnoteža ne može se ocjenjivati s obzirom na promjene nastale nakon sklapanja ugovora, a koje nije mogao kontrolirati i koje nije mogao predvidjeti (poput promjena deviznog tečaja).**

NAPOMENA: Sud nije vezan mišljenjem nezavisnog odvjetnika. Zadaća nezavisnih odvjetnika je predložiti Sudu, u punoj neovisnosti, pravno rješenje u predmetu za koji su zaduženi. Suci Suda sada počinju vijećati u ovom predmetu. Presuda će se donijeti naknadno.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) mišljenja objavljuje se na stranici CURIA na dan čitanja.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708